

бачимо, виникають нові канали збуту і туристичні підприємства все сильніше намагаються встановити прямі зв'язки з клієнтами, щоб зменшити кількість рівнів каналі розподілу.

Туристичні підприємства, які виходять на міжнародний ринок, повинні зважати на культурні відмінності різних націй і враховувати їх при проведенні маркетингових заходів.

Література

1. Freyer W. Tourismus-Marketing. Marktorientiertes Management in Microß und Makrobereich der Tourismuswirtschaft / W. Freyer. – München, Wien, 1997.
2. Priddat B. P. Neue Dienstleistungswelten : Organisierte Kultur – Kultur der Organisation. – In : E. Pientak, G. Sieben, V. Timmerberg (Hrsg.) : Neue Dienstleistungen und Kultur / B. P. Priddat. – Köln, 2002.
3. Ullmann S. Strategischer Wandel im Tourismus : Dynamische Netzwerke als Zukunftsperspektive / S. Ullmann. – Wiesbaden, 2000.

УДК 332.1

О. Л. КАРДАШ

Національний університет водного господарства та природокористування

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Висвітлено економічні аспекти інтеграції України до Європейського союзу. Визначено основні принципи забезпечення економічної безпеки держави. Розроблено напрями удосконалення нормативно-правового та законодавчого забезпечення економічної безпеки.

The economic aspects of Ukraine's integration into the European Union are elucidated. The main principles of state economic safety are estimated. The directions are developed for improving the normative and legislative provision for the economic security.

Ключові слова: економічна безпека, євроінтеграція, державне регулювання, економічні загрози, транс-кордонне співробітництво.

Перед Україною постала проблема, яка полягає у протиріччі між необхідністю інтегрувати у світову економіку, з одного боку, та забезпечити захист свого внутрішнього ринку, національних інтересів та безпеки, з другого. Однак, підвищення ефективності діяльності України на ринку ЄС – стратегічний напрям забезпечення економічної безпеки України в умовах євроінтеграції і, водночас, індикатор, який дає змогу оцінювати результативність внутрішніх економічних реформ у нашій державі та її євроінтеграційного курсу.

Формуванню системи економічної безпеки держави, визначенню індикаторів і загроз, розробці механізму державного регулювання економічної безпеки присвячені праці В. Андрійчука, З. Герасимчук, Я. Жаліла, В. Мунтяна, Г. Пастернак-Таранушенка, В. Шлемка та ін. Процеси трансформації суспільства та економіки, інтеграції України в світові господарські зв'язки висвітлюються в дослідженнях українських науковців О. Білоруса, Я. Базилука, М. Долішнього, В. Кузьменка, О. Малиновської, Ю. Пахомова, А. Філіпенка.

Незважаючи на значні наукові дослідження, присвячені аналізу проблематики забезпечення економічної безпеки держави, неналежна увага приділена державному регулюванню економічної безпеки країни в контексті європейської інтеграції.

Метою роботи є дослідження ризиків і загроз економічної безпеки України, що виникають у процесі євроінтеграції та розробка механізму державного регулювання економічної безпеки України з урахуванням впливу євроінтеграційних процесів.

Для досягнення поставленої мети у процесі дослідження вирішувалися наступні завдання: дослідити сутність феномену економічної безпеки; проаналізувати економічні аспекти інтеграції України до Європейського Союзу, показати проблеми економічної безпеки України при здійсненні процесу євроінтеграції; визначити принцип забезпечення економічної безпеки держави, розробити основні напрями удосконалення нормативно-правового та законодавчого забезпечення економічної безпеки.

Інтеграція України до ЄС має важливі економічні переваги для України, а саме: макроекономічна стабільність, збільшення продуктивності економіки, збільшення обсягів торгівлі між Україною та ЄС, забезпечення вільного руху факторів виробництва в межах ЄС, гарантований захист прав працівників та споживачів [1, 227].

Ризики процесу інтеграції пов'язані насамперед з потребою в заходах щодо приведення у відповідність до норм ЄС не тільки на макроекономічному рівні, а й на рівні окремих підприємств, а також зміцнення ринкової економіки в Україні. У зв'язку з цим підвищується роль захисту своєї економічної системи як основного фактора забезпечення економічної безпеки.

Під економічною безпекою розуміється, з одного боку, знадність національної економіки до розширеного самовідтворення з метою задоволення на визначеному рівні потреб населення та держави, а з іншого –

як здатність протистояти дестабілізуючим чинникам, що створюють загрозу розвитку держави. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання також входить до складових економічної безпеки [4, 59].

Економічна безпека є триединою системою [3, 85], кожна складова якої є одночасно і суб'єктом і об'єктом процесу її забезпечення. Інститути держави, підприємства, громадяни шляхом складної взаємодії формують систему відносин, соціально-економічну й суспільно-політичну модель свого співіснування. Успішність чи неуспішність цієї моделі виявляється у здатності взаємодіяти з іншими факторами економічного життя як в окремому регіоні, так і у світі в цілому.

Головним у контексті економічної безпеки в разі інтеграції України до ЄС постає питання максимізації потенційних переваг участі в багатосторонній торгівельній системі та мінімізації можливих економічних загроз приєднання до неї.

Однією із форм зближення вітчизняної економіки із національними економіками сусідніх держав є транскордонне співробітництво, що дасть можливість прискорити економічний розвиток менш розвинутих прикордонних регіонів. Досвід транскордонних об'єднань Західної та Центрально-Східної Європи свідчить про ефективність транскордонної форми співпраці для подальшого поглиблення загальноєвропейської інтеграції [5, 90]. Нижчі форми інтеграції прискорюють розвиток вищих.

Транскордонне співробітництво є одним із пріоритетних напрямів розвитку європейської інтеграції, бо сприяє підвищенню рівня зайнятості населення прикордонних регіонів, збільшенню обсягів експортно-імпорتنних операцій, поштовпує розвиток дрібного бізнесу та прискорює міждержавну економічну інтеграцію.

Найбільшою загрозою економічній безпеці України в умовах євроінтеграції є експортна орієнтованість зовнішньої торгівлі України з країнами ЄС на основі традиційних однорідних товарів за умови ненасиченості вітчизняного ринку диференційованою продукцією. Порівняльний аналіз структури експорту демонструє [2, 142], що входження України в систему зовнішньоекономічних зв'язків з ЄС потребує серйозної адаптації її структури, всього господарського механізму до надзвичайно високих вимог світового ринку. Вирішальним чинником має стати докорінна структурна перебудова народного господарства на підставі постійного моніторингу індикаторів економічної безпеки.

Основними пріоритетами економічної безпеки України в умовах євроінтеграції є: коригування моделі інтеграції української економіки до ЄС через пріоритетний розвиток внутрішнього ринку, проведення політики зменшення частки експорту у ВВП за збереження значної ролі зовнішньої торгівлі у процесі відтворення; застосування ефективної імпоротної політики з використанням процедур, прийнятих у рамках СОТ, які не суперечать чесній конкуренції та зростанню конкурентоспроможності національного капіталу; погодження в рамках переговорів щодо створення зони вільної торгівлі положень про вільне функціонування ринкових інститутів, стабільних та недискримінаційних правових рамок для суб'єктів господарювання обох сторін, гарантування правових норм у торговельно-економічній сфері, чітко визначених прав власності, застосування відповідних нормативів походження товарів та інших правил, які діють у рамках аналогічних угод; підтримання високо-технологічного експорту через сприяння просуванню української продукції на зовнішній ринок; спрощення та прискорення процедури експортного контролю; створення системи моніторингу стану економічної безпеки України.

Визначальне місце серед факторів безпеки державі належить особі її інститутів влади. Сучасна українська економіка потребує неупереджених рішень держави з регулювання багатьох аспектів ринкової економіки і перш за все у сфері соціального, законодавчого захисту її суб'єктів. Від ефективності цього механізму значною мірою залежать і інші аспекти економічної безпеки: рівень та якість життя, рівень злочинності, економічний потенціал. Без ефективного функціонування державно-правових інститутів у рамках єдиного механізму ні економічний, ні соціальний розвиток неможливий.

Мета державної системи забезпечення економічної безпеки полягає у підтриманні ефективного функціонування економіки, виявленні загроз та вжиття адекватних заходів щодо їх відвернення та нейтралізації, захисті економічних інтересів особи, суспільства, сім'ї, держави, здійсненні соціально-спрямованої економічної політики.

Розробка ефективної стратегії економічної безпеки України може бути здійснена за допомогою багаторівневої системи прийняття рішень щодо інструментарію та інститутів управління економічними загрозами, тобто завдяки створенню механізму державного і ринкового регулювання рівня економічної безпеки. Безперечно, реалізація концепції безпеки потребує формування дієвої національної системи економічного і соціального регулювання економічної політики.

Література

1. Greer B. European economic security. Securing Europe's future / B. Greer // Ed. by Flanagan St., Hampson F. 2008. – P. 221–244.
2. Герасимчук З. В. Економічна безпека регіону як умова нарощення економічного потенціалу / З. В. Герасимчук, Н. С. Вавдіюк // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. Фінансова політика та інвестиції. Сер. Трансформація, інтеграція та корпоратизація. (Зб. наук. пр.). Вип. VIII, № 1. – Луцьк : Надстир'я. – 2006. – С. 138–144.

3. Економічна безпека України : сутність і напрямки забезпечення / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько : Монографія. – К. : НІСД, 1997. – 144 с. – (Сер. “Нац. безпека” ; Вип. 2).

4. Жаліло Я. А. Проблеми узгодження економічної безпеки мікро- та макрорівнів / Я. А. Жаліло / В кн. Національна програма забезпечення економічної безпеки в контексті стратегії соціально-економічного розвитку України. – К. : НІУРВ, 2001. – С. 57–62.

5. Федосова О. А. Транскордонне співробітництво як форма розвитку Європейської інтеграції / О. А. Федосова // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону : фінансова політика та інвестиції. Сер. Ринкова трансформація економіки. Вип. VII : Зб. наук. пр. – Луцьк : Надстир'я, 2001. – С. 87–94.

УДК 338.439

Т. А. КОКОДЕЙ

Севастопольский национальный технический университет

МОРАЛЬНО-ЭТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ГЕОПОЛИТИЧЕСКОГО РЕГИОНА

Приведён сравнительный анализ нравственной направленности вариантов продовольственной политики геополитических регионов, основываясь на предложенной системе морально-этических концептов. Детализирован концепт продовольственной дискриминации и рассмотрены её основные проявления.

Comparative analysis of ethical aspects of the food policy is conducted for geopolitical regions based on the suggested ethical concepts. Features of the food discrimination concept are considered.

Ключевые слова: морально-этический концепт, продовольственная политика, геополитический регион.

Постановка проблемы. В настоящее время актуальной становится проблема глобального продовольственного кризиса, решения которой, связанные с повышением эффективности методов сельского хозяйства и пищевой промышленности, существенно снижают уровень этичности продовольственных систем основных геополитических регионов.

Анализ последних исследований. В современной западной и отечественной литературе незначительное количество исследований посвящено оценке морально-этической направленности продовольственных систем геополитических регионов, тем не менее отдельные аспекты рассматриваются в трудах Совета по пищевой этике, созданном в 1998 г. в Великобритании [1], а также Американским советом по безопасности и качеству пищевых продуктов [2].

Выделение нерешенных ранее частей проблемы. В структуре вышеуказанной проблемы можно выделить следующие ранее не решённые части: формирование основных морально-этических концептов и их использование для оценки уровня морально-этической направленности продовольственной системы в целом и государственной продовольственной политики, в частности.

Постановка задания. Провести сравнительный анализ нравственной направленности вариантов продовольственной политики геополитических регионов, основываясь на предложенной системе морально-этических концептов.

Изложение основного материала. К основным морально-этическим концептам, используемым для оценки этичности продовольственной системы, включая процессы государственного регулирования, деятельность предприятий АПК и поведение потребителей продуктов питания, можно отнести следующие:

1. Продовольственная справедливость (vs. продовольственная дискриминация).
2. Продовольственная безопасность (vs. продовольственный кризис).
3. Свобода выбора продуктов питания: доступность безопасных и качественных продуктов (vs. принудительная модификация структуры питания).
4. Обоснованность потребительского выбора продуктов питания (индивидуальная ответственность потребителя).
5. Прозрачность информации о продуктах питания и невмешательство в психику потребителя (vs. сокрытие информации и психологическое манипулирование сознанием потребителя).
6. Нравственное питание: гуманное содержание и потребление сельскохозяйственных животных.
7. Биологическое благосостояние текущей человеческой популяции и будущих поколений.
8. Сохранение природной наследственности и чистоты генофонда человечества (vs. непредсказуемые противоестественные генные мутации).
9. Жизнеспособность и устойчивое развитие экосистемы (природной среды).
10. Невмешательство в природную среду или “генетическая чистота” видов.

Детализируем первый из предложенных концептов. Продовольственная справедливость является противоположностью концепту продовольственной дискриминации, которая представляет собой явление неравенства